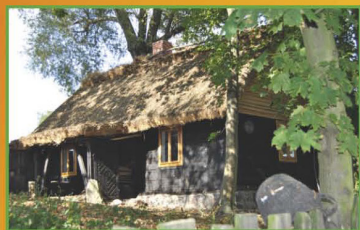

Co w Muzeum?

Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego zostało założone w 1978 r. i działało do 2009 r. W 2016 r. dzięki staraniom Urzędu Gminy w Brudzeniu Dużym i Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW zostało reaktywowane. Mieści się

ono w starej chacie z początku XX wieku należącej niegdyś do rodziny Więckowskich, a wybudowanej przez wędrownego kamieniarza Konstantego Przybylskiego.

Drewniana, kryta strzechą chata, w której niegdyś mieszkał związany z Wisłą przewoźnik, a później przez wiele lat również prof. Olędzki, wyposażona jest w ekspozycje będące darami mieszkańców wsi.

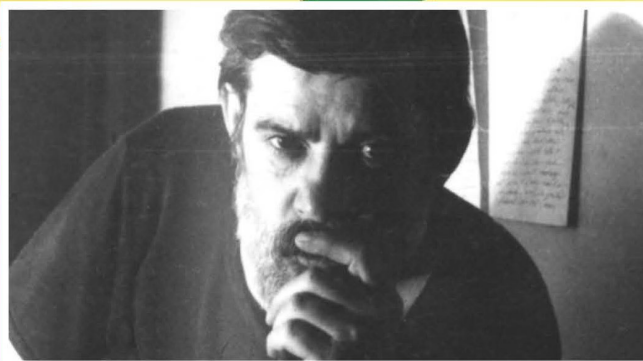
Nowa ekspozycja ma charakter tematyczny i wielowątkowy. W ekspozycji

przenikają się dwa podstawowe wątki: tożsamość mieszkańców oraz „ludzie Wisły”. Wątki te pojawiają się na ekspozycji prezentującej zajęcia ludności związane z Wisłą, w ekspozycji życie codzienne murzynowiaków, oraz ekspozycji poświęconej Jackowi Olędzkiemu. Główną część zbiorów stanowią ekspozycje związane z dawnymi zajęciami mieszkańców Murzynowa, z rybactwem, flisactwem i żeglugałką wiślańską, z rzemiosłami, sadownictwem i uprawą roli. Dużo jest także przedmiotów związanych z kultem religijnym.

W Murzynowie w roku 1983 został nakręcony film o budowaniu łodzi przez Henryka Gurdzińskiego. Jest to jeden z niewielu filmów, w którym została zapisana tradycyjna technika budowania łodzi typu lejta. Film powstał z inspiracji Jacka Olędzkiego, którego zachwylił kunszt szkutniczy Gurdzińskiego

Jako ciekawostkę warto wspomnieć, że w 1969 roku na zacumowanym przy nieistniejącej już dziś przystani w Murzynowie statku „Neptun” kręcony był przez Marka Piwowskiego film „Rejs”, przez wielu uważany dziś za kultowy.

Wojciech Marchlewski
etnograf, autor ekspozycji

Jacek Olędzki twórca Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego

Urodził się w Warszawie w 1933 r. Był badaczem-etnologiem, a także reżyserem filmowym.

Studiował etnografię na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W 1965 r. obronił pracę doktorską, zaś w 1986 napisał rozprawę habilitacyjną pt. Murzynowo. Znaki istnienia i tożsamości kulturalnej mieszkańców wioski nadwiślańskiej w XVIII-XX w.

Był pracownikiem Zakładu Etnografii Polskiego Instytutu Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, a potem Zakładu Społeczno – Kulturowego Studium Afrykanistycznego na Wydziale Neofilologii UW. Najdłużej jednak pracował na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW: na początku w Instytucie Krajów Rozwijających się, następnie w Zakładzie Dydaktyki Geografii, wreszcie w Mazowieckim Obserwatorium Geograficznym w Murzynowie, gdzie pozostał aż do emerytury, poświęcając się działalności naukowej oraz dydaktycznej.

Jedno z wywłaszczonych gospodarstw nad Wisłą (obecnie Zbiornikiem Włocławskim), stało się jego inicjatywą bazą badań terenowych i Muzeum Geografii Historyczno – Kulturowej, przekształconym później w Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego. W nim też opracowywał materiały zgromadzone podczas licznych wypraw naukowych po Europie, Azji i Afryce. W 1999 r. wydał książkę pt. Ludzie wygasłego wejrzenia zawierającą wyniki owych badań.

Jacek Olędzki zmarł w Warszawie w 2004 r.

Przychodząc tutaj, stajemy w miejscu ważnym dla geografów, etnologów, kulturoznawców, a zwłaszcza dla mieszkańców Murzynowa, obecnych i przyszłych pokoleń – w miejscu istotnym dla polskiego dziedzictwa kulturowego.

Joanna Angiel, Kinga Rucińska

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego

Urząd Gminy Brudzeń Duży
ul. Toruńska 2, 09-414 Brudzeń Duży
tel. (24) 360 47 20, fax (24) 360 47 21
ug_brudzen@interia.pl; www.brudzen.pl

Foto: Dariusz Bógdał, Wioletta Rogalska, archiwum Urzędu Gminy Brudzeń Duży

Muzeum

im. Stanisława Murzynowskiego
w Murzynowie

zwiedzanie muzeum: maj – wrzesień, dni robocze 9.00 – 15.00
(konieczny wcześniejszy kontakt telefoniczny 24 261 26 95)

Renowacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Położenie

Gmina Brudzeń Duży Mazowiecka Szwajcaria

Gmina Brudzeń Duży położona jest w zachodniej części powiatu plockiego nad Wisłą w odległości zaledwie kilkunastu kilometrów od Płocka, 120 km na zachód od Warszawy, na przecięciu historycznej granicy pomiędzy Mazowszem a Ziemią Dobrzyńską,

Brudzeń Duży leży na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 559 z Płocka do Lipna i dalej do Torunia oraz drogi powiatowej nr 179 prowadzącej do Dobrzyń nad Wisłą i dalej do Włocławka, w odległości 20 km od Płocka, 30 km od Lipna, 14 km od Dobrzyń, 40 km od Włocławka, 70 km od Torunia i 120 km od Warszawy.

Cała Gmina położona jest wzdłuż „królowej” polskich rzek. Z wielu miejsc można obserwować przepiękne widoki na dolinę Wisły. Gmina posiada potencjalnie ogromne walory turystyczne. Atrakcją są zwłaszcza okolice meandrującej rzeki Skrwy w Brudzeńskim Parku Krajoobrazowym aż do jej ujścia do Wisły.

Ciekawostki

Wielką atrakcją turystyczną gminy Brudzeń Duży jest Brudzeński Park Krajoobrazowy – urozmaicona rzeźba terenu jest osobliwością na równinym Mazowszu. Malowniczą dolinę rzeki Skrwy już w okresie dwudziestolecia międzywojennego zachwycali się wybitni artyści. To m.in. tu wybitny przedwojenny reżyser Michał Waszyński reżyserował „Profesora Wilczura”. W Sikorzu, w klasycystycznym dworcu Piwnickich, wielokrotnie gościli także m.in. Tadeusz Dołęga-Mostowicz, Antoni Słonimski czy Julian Tuwim, opiewający uroki tych terenów w „Kwiatach polskich”. Na tamtejszym zabytkowym cmentarzu pochowana jest hrabina Jadwiga Łubieńska, polska rzeźbiarka, znana z zaangażowania w obronę unitów.

Z Mazowiecką Szwajcarią związanych jest kilka wybitnych postaci polskiej historii: w XIV wieku w Brudzeniu urodził się Paweł Włodkowic, Siecień – to rodowe gniazdo Ignacego Krasickiego, zaś Sobowo – to rodzinna parafia Lecha Wałęsy, Honorowego Obywatela Gminy Brudzeń Duży.

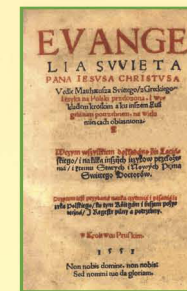
Jako mieszkańcy czujemy wielką dumę z naszej „małej ojczyzny”, pogranicza historycznej Ziemi Dobrzyńskiej i Mazowsza, od lat popularnie zwanej Mazowiecką Szwajcarią.

Jednym z najciekawszych zabytków naszej gminy jest późnoromański ceglany tzw. kobyli kościół w Rokiciu z połowy XIII wieku. Legenda mówi, że zbudowany został za pieniądze pozyskane ze sprzedaży dzikich koni wylapanych na tych terenach przed wiekami.

Na terenie parafii Rokicie znajduje się wieś Murzynowo, w której mieszczą się Mazowiecki Ośrodek Geograficzny oraz Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego. Obie te placówki, dzieło pracowników naukowych Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego na czele z niezapomnianym prof. Jackiem Olędzkim, wniosły i nadal wno-

szy wielki pozytywny wkład w dorobek naszej gminy. Patron Muzeum – Stanisław Murzynowski z Murzynowa /1528-1553/, pisarz reformacyjny, zasłynął z prekursorskiej pracy „Ortografia polska” oraz – przede wszystkim – z autorstwa pierwszego przekładu Nowego Testamentu na język polski. Półtora wieku po śmierci Murzynowskiego na terenach

naszej „małej ojczyzny” uczniowie Marcina Lutra osiedlili się – jako koloniści niemieccy – w znacznie większej ilości tworząc trzy duże skupiska ludności: w miejscowościach Głównina, Krzyżanowo i Nowe Karwosieki. W przytłaczającej większości ulegli oni spolszczeniu i stali się lojalnymi obywatelami odrodzonej w 1918 roku Polski, ale tragedia czasów końca drugiej wojny światowej i okresu tuż powojennego polegała m.in. na tym, że pierwotne ofiary

najazdu hitlerowskiego brały fizyczny odwet na każdym kto z niemieckością miał choćby bardzo luźne związki. W ten sposób luteranie zostali zmuszeni do opuszczenia swoich domostw. Świadectwem po nich są zachowane w szczątkowej formie cmentarze. Przeniesione z Nowych Karwosiek w 2016 roku fragmenty starych nagrobków ewangelickich współtworzą część ekspozycji Muzeum przed budynkiem razem z metalowymi krzyżami

i tablicami epitafijnymi zgromadzonymi przez prof. Jacka Olędzkiego z cmentarza katolickiego w Rokiciu, co stanowi formułę upamiętnienia mieszkańców, którzy niegdyś tworzyli koloryt naszej „małej ojczyzny”, ale których dziś już nie ma wśród nas.

Andrzej Dwojnych
Wójt Gminy Brudzeń Duży